

مکن ای صبح طلوع

مجموعه مراثی کربلایی محمود بهجت (ره)

پدر حضرت آیه الله بهجت ؒ

بہجت، محمود، ۱۳۸۵ - ۱۳۲۵.

مکن ای صبح طلوع : مجموعه مراثی کریلایی محمود بہجت (رہ)، پدر حضرت
آیہ اللہ بہجت رحمۃ اللہ علیہ / بہ کوشش علی ابراہیمی اقلیدی ؛ جمع آوری اشعار : سید حسین تقوی
ازبری. قم: شفق، ۱۳۹۰.

ISBN : 978-964-485-094-3

۳۲۲ ص. ۴۵۰۰۰ ریال

فہرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. شعر مذهبی - قرن ۱۴. ۲. واقعہ کرلا، ۱۶ ق. - مراثی. شعر فارسی - قرن ۱۴.

الف. ابراہیمی اقلیدی، علی، مصحح. ب. تقوی ازبری، حسین، گردآورندہ. ج. عنوان.

۸ فا ۱ / ۶۲

م ۷ / ۴۲۸ / ۵ PIR ۷۹۷۲

م ۸۳۵ ب

۱۳۹۰

مؤسسہ البہجۃ

مرکز تنظیم و نشر آثار حضرت آیت اللہ بہجت رحمۃ اللہ علیہ

مکن ای صبح طلوع

مجموعہ مراثی کریلایی محمود بہجت (رہ)

پدر حضرت آیہ اللہ بہجت رحمۃ اللہ علیہ

ناشر : انتشارات شفق

بہ کوشش : علی ابراہیمی اقلیدی

مدیر تولید : محمود عبدالہادی

جمع آوری اشعار : سید حسین تقوی ازبری

سرپرستار : محمد حسین آقابابایی

همکاران : ہادی انوری - محمد جواد عبدلہی - عباس مہرایی

طراح جلد : سینا افشار / طرح داخل : محمد جواد رنجبر

لیتوگرافی، چاپ و صحافی : آیین چاپ

چاپ اول : پاییز ۱۳۹۰ / ۳۰۰۰ نسخه

قیمت : ۵۰۰۰ تومان

انتشارات شفق

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۴۸۵-۰۹۴-۳ ISBN : 978-964-485-094-3

انتشارات شفق: قم، خیابان شہدا، کوچہ ۲۲، تلفن: ۷۷۴۱-۲۸ نمابر ۷۷۴۴۸۳۶

پست الکترونیک : info@bahjat.ir

کلیہ حقوق برای مؤسسہ البہجۃ محفوظ است.

فهرست مطالب

۱۳	به جای مقدمه : بردوش سکوت
۲۱	شاعری ناشناخته
۲۷	زندگی نامه کربلایی محمود بهجت رحمته الله علیه
۳۵ و ۳۳	مکن ای صبح طلوع
۳۷	مراثی حضرت فاطمه زهرا رحمته الله علیها ۱
۳۸	مرثیه حضرت زهرا در راز و نیاز و تقاضای مرگ از خدا
۳۹	زبان حال حضرت راضیه مرضیه فاطمه زهرا رحمته الله علیها
۴۱	مرثیه حضرت فاطمه زهرا در ورود به صحرای محشر
۴۴	مرثیه حضرت فاطمه زهرا رحمته الله علیها
۴۷	مصیبت حضرت زهرا رحمته الله علیها
۴۸	مرثیه حضرت زهرا رحمته الله علیها
۵۰	مرثیه حضرت زهرا رحمته الله علیها
۵۲	مصیبت حضرت زهرا رحمته الله علیها
۵۳	نصایح حضرت زهرا رحمته الله علیها به امام حسین رحمته الله علیه در دم آخر
۵۴	استقبال حضرت زهرا رحمته الله علیها از عزرائیل

- و خیرمقدم گویی به وی ۵۴
- زبان حال حضرت زهرا علیها السلام ۵۶

۵۷ **مراثی حضرت امام حسن علیه السلام**

- زبان حال امام حسن علیه السلام با زینب محزونه علیها السلام ۵۸
- مصیبت راجع به مرثیه حضرت امام حسن علیه السلام ۵۹
- مصیبت شب قتل حضرت امام حسن علیه السلام ۶۰
- مرثیه شب قتل حضرت امام حسن علیه السلام ۶۱
- مرثیه حضرت امام حسن علیه السلام ۶۳
- مرثیه حضرت امام حسن علیه السلام ۶۴
- مرثیه امام حسن علیه السلام ۶۵
- مصیبت امام حسن مجتبی علیه السلام ۶۸
- زبان حال امام حسن علیه السلام در آخرین و باغ یا مادر ۶۹

۷۱ **مراثی حضرت مسلم علیه السلام**

- مصیبت حضرت مسلم علیه السلام ۷۲
- گفت و گوی حضرت مسلم با پیرزن کوفی ۷۳
- مرثیه حضرت مسلم بن عقیل ۷۴
- مرثیه حضرت مسلم ۷۷
- مصیبت حضرت مسلم ۷۹

۸۱ **مراثی دو طفلان مسلم علیه السلام**

- در باره دو طفلان مسلم بن عقیل ۸۲

۸۴ مصیبت پیش مقدمه طفلان مسلم

۸۵ مرثیه طفلان مسلم

۸۷ مراثنی حر بن یزید ریاحی

۸۸ مرثیه حر شهید علیه الرحمه

۹۰ التوبه یا مولا حسین

۹۳ مراثنی وهب

۹۴ شرح حال وهب دلاور

۹۵ پیش مقدمه مصیبت وهب

۹۶ مرثیه وهب

۱۰۳ مراثنی ام لیلا علیها السلام

۱۰۴ عرض حال علیا مخدره ام لیلا در شب عاشورا به درگاه پروردگار

۱۰۵ زبان حال ام لیلا با حضرت علی اکبر

۱۰۶ زبان حال ام لیلا با علی اکبر

۱۰۷ سؤال و جواب ام لیلا با علی اکبر

۱۰۹ مراثنی حضرت علی اکبر علیهما السلام

۱۱۰ مصیبت راجع به علی اکبر

۱۱۱ مرثیه حضرت علی اکبر علیهما السلام

۱۱۳ مرثیه حضرت علی اکبر

۱۱۵ مصیبت حضرت علی اکبر علیهما السلام

- مرثیه علی اکبر علیه السلام ۱۱۶
- مرثیه ۱۱۸
- مرثیه حضرت علی اکبر علیه السلام ۱۱۸
- وداع علی اکبر با مادر ۱۲۰
- خطاب حضرت علی اکبر علیه السلام به نفس خود ۱۲۱
- بحر طویل حضرت علی اکبر علیه السلام ۱۲۳
- رجز علی اکبر علیه السلام در میدان جنگ ۱۲۶
- مرثیه حضرت علی اکبر علیه السلام در جواب فاطمه صغری ۱۲۷
- مرثیه حضرت علی اکبر علیه السلام ۱۲۸
- مصیبت حضرت علی اکبر علیه السلام ۱۳۰
- مرثیه ۱۳۱

- ۹ **مراثی حضرت علی اصغر علیه السلام** ۱۳۳
- مصیبت حضرت علی اصغر علیه السلام ۱۳۴

- ۱۰ **مراثی حضرت قاسم علیه السلام** ۱۳۷
- مصیبت ۱۳۸
- مرثیه حضرت قاسم علیه السلام ۱۳۹
- اذن میدان خواستن حضرت قاسم علیه السلام از جناب سیدالشهدا علیه السلام ۱۴۱
- رجز حضرت قاسم علیه السلام ۱۴۳
- آخرین وداع عروس حضرت قاسم علیه السلام ۱۴۴
- زبان حال سیدالشهدا بر پیکر برادرزاده اش حضرت قاسم علیه السلام ۱۴۵
- مصیبت حضرت قاسم علیه السلام ۱۴۶
- بحر طویل حضرت قاسم بن الحسن ۱۴۸
- رجز حضرت قاسم علیه السلام ۱۴۹

۱۱) مراثی حضرت ابوالفضل (ع)

- ۱۵۳ مراثی حضرت ابوالفضل (ع)
- ۱۵۴ مرثیه حضرت ابوالفضل (ع)
- ۱۵۵ زبان حال اطفال لب تشنه با حضرت عباس (ع)
- ۱۵۶ بحر طویل در مصیبت حضرت ابوالفضل (ع)
- ۱۶۱ مرثیه حضرت ابوالفضل (ع)
- ۱۶۳ من نکردم مگر از مهر برت پیراهن
- ۱۶۶ نوحه حضرت سیدالشهدا (ع) بر سر پیکر برادر

۱۲) مراثی حضرت سکینه (ع)

- ۱۶۷ مراثی حضرت سکینه (ع)
- ۱۶۸ آب خواستن حضرت سکینه (ع) از عمویش
- ۱۷۰ نوحه حضرت سکینه (ع) روی پیکر پدر و جواب آن بزرگوار
- ۱۷۲ مصیبت حضرت سکینه (ع)
- ۱۷۳ گفت و گوی فاطمه صغری و سکینه (ع) پس از برگشت به مدینه
- ۱۷۵ آب خواستن حضرت سکینه (ع) از عمویش حضرت عباس (ع)
- ۱۷۶ دم خیمه ایستادن سکینه خاتون (ع) و پدر را از میدان طلبدین
- ۱۷۸ مرثیه
- ۱۷۹ نوحه حضرت سکینه (ع)
- ۱۸۰ بحر طویل در زبان حال علیا حضرت سکینه خاتون (ع)
- ۱۸۵ مرثیه آب خواستن سکینه خاتون از حضرت ابوالفضل (ع)
- ۱۹۰ مقدمه در مرثیه حضرت سکینه خاتون (ع)
- ۱۹۱ مرثیه حضرت سکینه
- ۱۹۱ بر سر پیکر پدر بزرگوار خود

۱۹۳ مرثیہ حضرت رقیہ خاتون علیہا السلام

- ۱۹۴ مرثیہ رقیہ خاتون
- ۱۹۵ خواستنی رقیہ از عمہ پدر خود را و عمہ بہ مسامحہ گذراندن
- ۱۹۷ خواب دیدن رقیہ پدرش را
- ۱۹۹ مصیبت حضرت رقیہ
- ۲۰۰ با خبر شدن یزید از نالہ اہل خرابہ
- ۲۰۰ سوگواری زنان و دختران اہل خرابہ
- ۲۰۱ گریہ و زاری حضرت رقیہ با سر پدر بزرگوارش

۱۹۴ مرثیہ حضرت فاطمہ صغری علیہا السلام

- ۲۰۴ شرح حال فاطمہ صغری
- ۲۰۵ مصیبت حضرت فاطمہ صغری
- ۲۰۶ پیش واقعہ سؤال فاطمہ صغری از مرغ
- ۲۰۷ مرثیہ سؤال و جواب مرغ و فاطمہ صغری
- ۲۱۱ شرح حال علیا مکرمہ فاطمہ صغری با مرغ

۱۹۵ مرثیہ عبد اللہ بن حسن علیہ السلام

- ۲۱۴ رسیدن عبد اللہ بہ یاری عمویش

۱۹۶ مرثیہ حضرت امام حسین علیہ السلام

- ۲۱۸ مرثیہ
- ۲۱۹ مرثیہ

۲۲۲ مصیبت یزید قتل ابا عبد اللہ الحسین علیہ السلام

۲۲۳	مصیبت شب قتل امام حسین علیه السلام
۲۲۴	مرثیه شب قتل امام حسین علیه السلام
۲۲۶	فرمایشات مظهر پروردگار با آن گروه کفر شعار
۲۲۷	فرمایشات حضرت سید مظلومان با علیا مکرمه زینب خاتون
۲۲۸	آمدن حضرت ابا عبدالله علیه السلام به عیادت امام زین العابدین علیه السلام
۲۲۹	وداع حضرت سیدالشهداء علیه السلام با اهل بیت علیهم السلام
۲۳۰	در وصف شهادت سیدالشهداء علیه السلام
۲۳۱	در وصف جانبازی امام حسین علیه السلام در راه معشوق
۲۳۳	بحر طویل در شهادت حضرت سیدالشهداء علیه السلام
۲۳۷	مصیبت در مرثیه روز عاشورا
۲۳۸	مرثیه روز عاشورای ابا عبدالله علیه السلام
۲۴۰	گفتگوی ابا عبدالله علیه السلام با شمر دوزخ
۲۴۱	مرثیه بر بدن مطهر حضرت سیدالشهداء علیه السلام
۲۴۳	گفتگوی ابا عبدالله علیه السلام با بجدل ملعون
۲۴۶	تقاضای مرّوت از کفار در موقع اسب تازی به ابدان مقدس
۲۴۷	مرثیه صبح عاشورا
۲۴۸	سؤال و جواب حضرت فاطمه علیه السلام در خانه خولی با سر مطهر علیه السلام

۱۷) مراثی حضرت زینب کبری علیه السلام ۲۵۱

۲۵۲	ظلم فلک
۲۵۳	مرثیه حضرت زینب خاتون علیه السلام
۲۵۵	مصیبت
۲۵۶	مرثیه حضرت زینب علیه السلام
۲۵۹	مصیبت حضرت زینب خاتون علیه السلام

۲۶۰	مصیبت حضرت زینب علیها السلام
۲۶۱	مرثیه حضرت زینب خاتون علیها السلام
۲۶۳	مصیبت
۲۶۴	مرثیه حضرت زینب خاتون علیها السلام در اربعین
۲۶۶	مصیبت حضرت زینب علیها السلام و امام مجتبی علیه السلام
۲۶۹	مرثیه علیاجاه حضرت زینب خاتون علیها السلام
۲۷۱	گفت و گوی حضرت زینب با امام حسین علیه السلام
۲۷۳	نوحه حضرت زینب علیها السلام بر سر نعش رقیه علیها السلام
۲۷۳	مکالمات حضرت زینب علیها السلام با طفلان خود
۲۷۴	رسیدن علیا مخدره با طفلان خدمت امام
۲۷۶	نوحه حضرت زینب علیها السلام در ورود به قتلگاه
۲۷۷	مکالمات حضرت زینب علیها السلام در قتلگاه با نعش برادر
۲۷۷	مرثیه علیا مخدره زینب خاتون علیها السلام
۲۸۰	مقدمه برگشتن اسرا به کربلا
۲۸۱	مرثیه آمدن حضرت زینب خاتون با اسرا در کربلا
۲۸۵	مرثیه حضرت ابا عبدالله علیه السلام با خواهرش
۲۸۷	زبان حال حضرت زینب علیها السلام با برادر
۲۸۸	زبان حال حضرت زینب علیها السلام
۲۹۲	مصیبت علیا مخدره حضرت زینب خاتون علیها السلام
۲۹۳	فی المراثیه
۲۹۵	مصیبت در مرثیه حضرت زینب
۲۹۷	مرثیه حرکت اهل بیت از کربلا به طرف شام
۲۹۹	مرثیه
۳۰۳	پیوست : مکن ای صبح طلوع

به جای مقدمه

بر دوش سکوت

شعر آئینی شعری است که قلمرو موضوعات فراوان و متنوع را در بر می‌گیرد و به طور کلی می‌توان گفت که هر موضوعی که دارای رنگ و بوی دینی و متأثر از آموزه‌های اسلامی باشد در چارچوب ادبیات آئینی قرار می‌گیرد.

در تعریف شعر نیز، آن را کلامی مخیل و موزون و مقفأ گفته‌اند که عنصر خیال انگیزی آن در درجه‌ی اول اهمیت قرار دارد و بر این اساس کلامی که موزون و مقفأ باشد، اگر از عنصر خیال بی‌بهره باشد، نظم‌ی بیش نیست و اطلاق شعر بر آن منطقی به نظر نمی‌رسد.

در شعر آئینی، نکته‌ی قابل تأملی که این شعر را از انواع دیگر شعر جدا می‌کند، موضوعاتی است که در شعر بیان می‌شود. اشعار آئینی متأثر از قرآن، نهج البلاغه، صحیفه سجادیه، و دیگر متون روایی است که از آغاز شعر فارسی نیز نمونه‌های درخشانی از آن در تذکرها و دواوین شعر شاعران به جا مانده است.

اشعار ماتمی، مناقبی، اخلاقی و ... که در مورد خاندان اهل بیت علیهم السلام سروده شده‌اند، در زیر مجموعه‌ی شعر ولایی قرار دارند که بخش مهمی از شعر آئینی است.

شعر آئینی را شاید بتوان یکی از برترین گونه‌های ادبی دانست؛ زیرا عاشقان و معشوقان، در این گونه شعر، به دلیل آسمانی بودن و برخورداری از جنبه‌ی تقدیس مورد توجه قرار می‌گیرند و جایگاه آنان به همین دلیل مورد ستایش شاعران است. همچنین در دوره‌های قبل که اغلب حکومتها، ائمه‌ی شیعه و ذکر مناقب و مراثی ایشان را خطری جدی در برابر سلطه‌ی خویش بر مسلمین احساس می‌کردند، پرداختن به این موضوعات، از خودگذشتگی بسیار می‌طلبید و شاعران این گونه اشعار، اغلب به صورت مخفیانه زندگی کرده و یا سالهای سال، چوبه‌ی دار خویش را بر دوش خود حمل می‌کردند.

پرداختن به این گونه مسائل، یکی از عاطفی‌ترین و صمیمی‌ترین گونه‌های شعری را برای مخاطبان به جا گذاشته است؛ به گونه‌ای که احساس خوانندگان و شنوندگان، در دستبرد کلام شاعران قرار گرفته است.

جالب اینجاست که در این گونه اشعار، خالق اثر اولین کسی است که از موضوع مورد بحث تأثیر می‌پذیرد و هرچه این تأثیر خالصانه‌تر باشد، شعر نیز زبان ساده‌تر و تأثیرگذارتری برمی‌گزیند و در قلب و جان مخاطب نفوذ می‌کند.

در بررسی اجمالی شعر ولایی و شعر شیعی، به نامهای ماندگاری چون کسایی مروزی، دقیقی طوسی، منوچهری، ناصر خسرو، فردوسی، عطار، واعظ کاشفی، نظیری نیشابوری، حزین لاهیجی، هاتف اصفهانی، عمان سامانی، محتشم کاشانی، خوشدل تهرانی، شهریار تبریزی، الهی قمشه‌ای و ... در پهنه‌ی ادب فارسی می‌رسیم. در ادب عربی نیز چهره‌های تأثیرگذاری چون حسان بن ثابت، کمیت اسدی، سید حمیری، عبدی کوفی، ابن رومی، ابونواس همدانی، صاحب بن عباد، مهیار دیلمی، سید رضی، سید مرتضی، مصطفی جمال الدین و ... پرتوافشانی می‌کنند.

البته این نکته را نیز نباید از نظر دور داشت که شعر آئینی در تمام جوامع و ادیان مختلف وجود دارد. سرودهای آئینی در ادیان باستانی زردشت، بودا، آیین هندو، ادیان باستانی در یونان قدیم و ... خود گواهی بر این مدعاست.

هویت ملتها را گذشته‌ی تاریخی و فرهنگی‌شان تعیین می‌کند و بر همین اساس باورهای دینی و ارزشهای فرهنگی به شعر فارسی هویت و غنا بخشیده است. اما نکته‌ی قابل تأمل این است که بسیاری از مفاهیم بلند دینی در قالب همین اشعار و داستانها به ما رسیده است و محتوای بسیاری از این اشعار، آموزه‌های دینی و اعتقادی شیعه است.

درخشان‌ترین بخش شعر ولایی و آئینی را به حق می‌توان شعر

عاشورا نامید که بروز حماسه‌ی عظیم کربلا در شعر فارسی یکی از اصلی‌ترین عوامل ماندگاری آن در ادب فارسی است. چرا که سرایش اشعار مرثیه در ادب فارسی، عواطف خوانندگان و شنوندگان را به این رستخیز عظیم متوجه کرده و احساس خالصانه‌ی دوستداران خاندان حضرت رسول ﷺ را به این حماسه خونین معطوف داشته است.

ادبیات عاشورایی یکی از گرانبهاترین ذخایر فکری شیعه است که ضمن تأثیر در زبان شاعران دوره‌های مختلف شعر فارسی، در برخی موارد باعث ماندگاری نام شاعر و سروده‌ی او در ذهن و زبان مردم شده است. به طور مثال ترکیب بند عاشورایی محتشم کاشانی و گنجینه اسرار عمان سامانی، نام و شعر ایشان را برای همیشه در خاطره‌ی جمعی فارسی‌زبانان به ثبت رسانده است. ترکیب حماسه و عاطفه در شعر عاشورا، آن را به برترین نقطه‌ی شعر آئینی تبدیل کرده است. به گونه‌ای که اساس قیام عاشورا که حفظ عزت و آزادگی انسان است، در سراسر این اشعار متبلور می‌شود.

نکته‌ی دیگر در مورد سرایش اشعار عاشورایی، توصیه‌ی امامان شیعه در این خصوص بوده است. بیان فضیلت‌های بسیار برای شاعرانی که در این خصوص شعر بسرایند، باعث شده تا شاعران مختلف که گرایش‌ات مذهبی بیشتری داشته‌اند در این حیطه طبع

به طور مثال حضرت امام صادق علیه السلام فرموده‌اند:

«مَا مِنْ أَحَدٍ قَالَ فِي الْحُسَيْنِ شِعْرًا فَبَكَى وَ أَبْكَى بِهِ إِلَّا
أَوْجَبَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ الْجَنَّةَ وَ غَفَرْلَهُ»

هیچ کس نیست که در باره حسین علیه السلام شعری بسراید و بگرید
و بگریاند، مگر آن که خداوند بهشت را بر او واجب می‌کند.^۱

این سنایش بزرگوارانه‌ی امام معصوم شیعیان از شاعران ولایی،
پشتوانه‌ی پدید آمدن بخش عظیمی از فرهنگ شعر شیعی در زمینه‌ی
ادبیات عاشورایی بوده است.

شعر عاشورا سند مبارزه‌ی شیعیان علیه دستگاههای طاغوتی
ستمگر در تمام اعصار بوده که در حکومت بنی امیه ظهور و بروز
یافته است.

البته این نکته را از نظر نباید دور داشت که اشعار فخیم آئینی
مندرج در دیوان اشعار شاعران، مختص اهل فن و ادیبان هر عصر
بوده و اغلب اشعاری که برای بیان منقبت و مراثی ائمه‌ی معصومین
مورد استفاده‌ی مداحان و واعظین قرار می‌گیرد به دلایل گوناگون از
جمال شناسی شعر فرهیخته و قابل قبول مراجع و اساتید زبان و ادب
فارسی بی‌بهره است. اولین دلیل این امر را می‌توان در نوع مخاطب
این نوع اشعار جستجو کرد که عموم مردم مورد خطاب این سروده‌ها

هستند و از فنون ادبی اطلاع نداشته و با شعر فنی و فصیح و بلیغ هم سروکاری ندارند. دلیل دوم این است که محافل عمومی و به خصوص مجالس عزاداری، محل ارائه‌ی شعر فرهیخته نیست و این اشعار به خاطر بهره‌گیری از فنون و صنایع ادبی، کمی دیرفهم‌تر از اشعار مورد استفاده در اکثر مجالس عزاداری است. به همین دلیل سراینده‌گان این گونه اشعار سعی می‌کنند مطالب مورد نظر خود را به صریح‌ترین و ساده‌ترین روش ممکن در قالب شعر بگنجانند تا مورد استقبال عموم قرار گیرد.

با بررسی شعر شاعران متقدم مشخص می‌شود که این گونه مرثیه‌ها، بیشتر به برانگیختن عواطف شنوندگان توجه داشته و بیشتر به جنبه‌ی عاطفی و روانی رویدادها بر اساس مقتل‌های موجود عمل کرده‌اند؛ لیکن در دوره‌ی متأخر و معاصر نگاهی انتقادی نسبت به برخورد صرفاً سوگوارانه و اندوهناک به حماسه‌ی کربلا به وجود آمده و بیشتر از زاویه‌ی حماسه و انقلاب و شور و شهنشمتی، به آن واقعه نگرسته شده است.

و اما سخنی کوتاه در مورد اشعار این مجموعه :

نگاهی سریع و گذرا به این مجموعه، گنجینه اسرار عمان سامانی را به خاطر می‌آورد که مجموعه‌ای درخشان در زمینه‌ی ادبیات آئینی و عاشورایی است. البته شاعر این مجموعه ممکن است با عمان

سامانی قابل قیاس نباشد از آن رو که کربلایی محمود بهجت، از علوم شعر و عروض و قافیه، بهره‌ی چندانی نداشته است. ولی خلوص و صداقت و صمیمیت جاری در این اشعار، خواننده را متقاعد می‌کند که این اشعار بدون مدد عنایت حق، سروده نشده است.

اگرچه ممکن است بسیاری از مطالب مندرج در این مجموعه از خصایص شعر بزم‌شعر، خالی باشد، لیکن در برخی موارد، لحظات و نمونه‌های ناب شعر و شاعرانگی در خلال سروده‌ها به چشم می‌خورد. استفاده از صنایع و علوم ادبی مانند تشبیه و استعاره و تمثیل و تضمین و تلمیح و اقتباس از آیات و روایات، نمایانگر ذوق و قریحه‌ی آشکار کربلایی محمود بهجت است.

در انتخاب و گزینش اشعار این مجموعه سعی بر آن بوده تا متن اشعار حتی المقدور به همان صورت اصلی ذکر شود و از دستبرد تصحیح و تنقیح مطالب خالی بماند. فقط در برخی از موارد اصطلاحات و ترکیبهای نامتجانس و اشعاری که از نظر وزن و قافیه به کلی مختل بوده، حک و اصلاح شده است.

این نکته نیز قابل یادآوری است که اشعار و بحر طویل‌های مندرج در این مجموعه جهت استفاده در مجالس عزاداری سروده شده و بسیاری از این مطالب، فقط هنگام خوانده شدن در ریتم و قالب مشخص مداحی و مرثیه سرایی، وزن و موسیقی اصلی خود را باز می‌یابند.

نمونه‌ی بارز و قابل ذکر این اشعار، ترکیب بند معروف «مکن ای صبح طلوع» است که از مدتها قبل به عنوان یکی از بهترین اشعار حماسی و عاشورایی در حلقه‌ی عزاداران حضرت اباعبدالله الحسین علیه السلام زینت بخش مجالس سینه‌زنی بوده است.

شایان ذکر است که ترکیب بند «مکن ای صبح طلوع» ترکیب بندی طولانی است که فقط بندهای معدودی از آن در دسترس بوده و ادامه‌ی این اثر با تلاش و کوشش بسیار، ابیاتی از آن یافت شده که در طول زمان دست‌خوش تغییراتی نیز گردیده است.

یاهادی

محمدحسین آقابابایی

تابستان ۱۳۹۰